

української «прописки»

Остап Романович та Любов Ярославівна МИХАЦІ свідомо відмовилися від квартири у столиці та перебралися «ближче до природи». В селі Жорнівка Києво-Святошинського р-ну Київської обл. подружжя планує виростити найбільший в Україні фундуковий сад.

— Любове Ярославівно, чому ви разом з чоловіком наважилися покинути місто?

— Був такий період, коли можна було легко обміняти квартиру в Києві на приватний будинок у селі. На щастя, ми встигли це зробити. І треба сказати, що це зовсім інша якість життя. Квартира — ніби клітка, в якій ти маєш свій невеликий життєвий простір. А коли виходиш на подвір'я власного будинку, бачиш, як квітне сад, як зеленіє все довкола, вдихаєш свіже повітря, — душа радіє.

— Певно, ви родом із села?

— Чоловік — так. А от я виросла в місті. Хіба що в дитинстві проводила літні канікули в бабусі, яка жила в селі. Та ніколи не думала, що колись сама буду тут жити. Тоді, в дитинстві, сільськогосподарські роботи здавалися нудними й нецікавими.

Мабуть, так буває, що в старшій віці людину тягне до землі. Те, що посадив, дарує радість, і ти розумієш, що своїми руками робиш землю хоч на крихітку багатшою та красивішою. І життя в селі тоді здається тяжким і незатишним. Утім, ми і зараз живемо у комфортному будинку, де все є, — просто зараз нам ближче до природи.

— Остапе Романовичу, скажіть, звідки виникло ваше захоплення фундуком?

— Я працюю в торговельній фірмі, яка займається імпортом товарів з Італії. Часто їздив за кордон, відвідував сільськогосподарські виставки — там і зацікавився цією культурою. Почав вивчати питання й дізнався, що фундук має великі перспективи в Україні, у нас уже виведено його високоврожайні сорти. І чотири роки тому ми заклали маточні плантації на розмноження.

— Дружина відразу схвалила вашу ідею?

— Авжеж, вона підтримує мене у всьому. Навіть дала назву нашому розпліднику — «СонцеСад».

— Скільки у вас землі?

— Загалом 59 гектарів. Італійці порадили: «Щоб робити серйозний бізнес, а не просто заробляти собі на життя, потрібно хоча б 50—100 га. Тільки тоді можна організувати потужне господарство, яке зможе збирати багато фундука». Але зараз у нас немає достатньо грошей, аби охопити всю ділянку, потрібні кошти на саджанці, техніку. Тому поки що задіяли лише 6 га — це перша плантація, на якій вирощуємо саджанці фундука для себе та інших.

— Чи є попит на саджанці?

— Є — і великий, ми навіть не можемо забезпечити всіх охочих.

— А яким сортам віддасте перевагу?

— Насамперед європейським великоплідним, яким підходить український клімат, а особливо зона лісостепу та Полісся.

БАРСЕЛОНСЬКИЙ. Високорослий кущ із густою кроною. Горіхи дуже великі, округлі, солодкі на смак. Дозрівають у першій половині вересня. Рано починає плодоносити, дуже врожайний та морозостійкий.

ГАЛЛЕ. Сильнорослий, середньої густоти. Горіхи дуже великі, конусоподібні, дозрівають у другій половині вересня — на початку жовтня. Сорт дуже плідноносний.

КОСФОРД. Сильнорослий густий кущ. Горіхи великі, довгасті, з дуже тонкою шкарлупою (можна лущити пальцями), досягають у другій-третьій декаді вересня. Дуже врожайний.

ВАРШАВСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ. Сильнорослий кущ куластої форми. Декоративний — листя восени стає жовто-червоним. Горіхи великі, довгасті, дозрівають у другій половині вересня.

— Скажіть, а чи для вашого бізнесу передбачено відшкодування з боку держави?

— Так, на закладення садів держава виділяє значні кошти. Ідеться про компенсацію прямих витрат за рахунок коштів 1%-ного збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмільництва. Загалом садівникам на 2009 рік передбачена підтримка в розмірі 548 млн. грн.

— Чи багато уваги потребує фундуковий сад? І взагалі — в чому перевага цієї культури?

— Коли саджанці вже закріпилися, то особливого догляду не потрібно. Знаєте, в Італії кажуть: «Фундук — для ледячих садівників». Що ж до переваг, маю сказати, що ринок цих горіхів в Україні абсолютно незаповнений. У промислових обсягах його в нас ніхто не вирощує. 99% фундука завозиться з-за кордону: з Грузії, Туреччини, Азербайджану, Італії. До речі, в Україні ці горіхи продаються дорожче, ніж у тій-таки Італії.

— Які рекомендації ви можете дати охочим зайнятися цією справою?

— Насамперед слід знати, що фундук любить сонце. Плодоносять тільки ті гілки, які добре освіт-

люються. Тому відстань між рослинами має становити 5—6 м. До землі фундук невибагливий, але варто уникати важких глинистих та сухих піщаних ґрунтів. Ґрунтові води мають бути не ближче 50 см від поверхні. В перші роки рекомендується щедрий полив.

Плодоношення починається на четвертий рік після посадки. При гарному догляді з куща (деревця) можна отримати 5—7 кг горіхів (в урожайний рік — до 10 кг). За своєчасного омолодження рослина живе до 150—180 років, не зменшуючи врожайності.

— Яку літературу ви можете порадити садівникам, котрі вирішили вирощувати цю культуру?

— У 2008 р. було видано доволі об'ємну книжку «Фундук» за редакцією члена-кореспондента НАНУ, доктора біологічних наук професора І. С. Косенка — одного з провідних науковців у цьому напрямі. Книжка дуже цікава, вона дає можливість глибоко вникнути в тему, зрозуміти всі аспекти вирощування фундука і його біологію. Власне, в ній підсумовано не тільки український, а й зарубіжний досвід останніх десятиліть.

— А де в Україні фундук росте найкраще?

— На Прикарпатті й у Закарпатті — та й взагалі по всіх західних областях. Добре росте він також у лісостепу та на Поліссі (у Польщі, де умови подібні, фундуковими садами вже засаджено 4000 га — і це тільки початок). А от у степу займатися вирощуванням фундука без поливу немає сенсу.

— Як довго зберігається врожай горіхів?

— Нелущені зберігаються кілька років. Але якщо їх розлущити, то через місяць починають утрачати

смакові якості. Тому до України фундук завозять цілим, а потім на продаж лущать. Інший вихід — пакувати очищені горіхи у вакуумну упаковку: без доступу повітря вони довго зберігають смак.

— Наскільки корисний фундук?

— Науковці називають його серед найбільш здорових культур в раціональній людині. Для мене це ще один стимул налагодити його масове виробництво. Я спілкувався з науковцем, який запевняв, що саме фундукова олія зробить українців більш здоровими.

Справді, фундук надзвичайно корисний як дітям, так і людям похилого віку. Але на ринку він коштує майже 100 грн. за кілограм. Далеко не кожен може це собі дозволити. А висадивши кущ фундука зараз, через певний час з нього можна мати 5—7 кг горіхів на рік — цього достатньо для сім'ї. По селах майже у кожного господаря росте волосський горіх. Думаю, років через десять масово буде рости й фундук.

— Які садові культури, окрім фундука, ви вирощуєте?

— Ми спеціалізуємось і на ягідних культурах: смородина, порічка, ожина безколючкова, малина жовта ремонтантна, чорниця високоросла (голубика), брусниця, калина та інші. Також займаємося декоративними рослинами. Словом, пробуємо себе в різних напрямках, і, можливо, із часом скристалізується нова ідея.

— Як ви вважаєте, чи можна селянину вижити, працюючи виключно на землі?

— Однозначно — так. Працюючи на землі, людина може жити цілком заможна. Сьогодні у підприємців є можливість закладати сади й мати з цього хорошу віддачу. Але один мінус — це довгострокова інвестиція. Так, перший урожай фундука треба чекати чотири роки. Але поки він росте, у міжряддях можна висаджувати інші культури, наприклад, ягідні (більшість із яких дають урожай на перший — другий рік) — і мати вигоду.

Таміла АНТОНЕНКО

Довідка. «СонцеСад»: вул. Молодіжна, 11, с. Жорнівка, Києво-Святошинський р-н, Київська обл., 08143. Тел. (044) 221-6938, (050) 330-6480, (067) 230-9701, <http://www.s-sad.com>, e-mail: info@s-sad.com.